

к.е.н., доцент, Артеменко Ліна Петрівна,
студентка, Бебешко Дарина Валеріївна,
Національний технічний університет України «КПІ»

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В статті проводиться дослідження стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки, розробка та обґрунтування ефекту від впровадження на машинобудівних підприємствах.

Вступ. В сучасних умовах нестабільності зовнішнього середовища підприємству необхідно адаптуватися, вдосконалювати та розробляти нові засоби забезпечення економічної безпеки для досягнення цілей підприємства. В зв'язку з цим актуальності набувають пошуки нестандартних стратегічних напрямків, а також наукове обґрунтування ефективних засобів забезпечення високого рівня економічної безпеки підприємства.

Питанням забезпечення економічної безпеки приділяють значну увагу вітчизняні та зарубіжні науковці В.І. Мунтіян [1], Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко [2], С.Ф. Покропивний [3], Г. Пастернак-Таранушенко [4], Д. Болдуїн [5], О. Судакова [7] та інші. Серед найбільш вагомих наукових результатів можна виділити наступні: розробка понятійного апарату теорії економічної безпеки, визначення основних складових екосесенту, виявлення типових загроз і формування механізмів забезпечення економічної безпеки, розроблення системи критеріїв оцінки екосесенту, а також запропоновано новий погляд на логістизацію як на шлях досягнення економічної безпеки підприємства.

Постановка задачі. Метою даної статті є дослідження та розробка стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки для машинобудівного підприємства.

Методологія. У роботі використані методи системного підходу (при розгляді можливих способів забезпечення економічної безпеки) та логічного

аналізу (для обґрунтування можливості використання виділених засобів).

Результати дослідження. Забезпечення економічної безпеки підприємства або екоесенту (від ecosesent – economic security of enterprise) – це беззупинний процес підтримання її функціональних складових частин на певному рівні з метою досягнення максимального ефекту на даний час і в майбутньому, завдяки можливості своєчасного реагування на негативний вплив будь-яких факторів, що дестабілізують діяльність підприємства.

Усю сукупність рішень, які приймаються на підприємстві, поділяють на два види – тактичні рішення, націлені на використання наявного економічного потенціалу в теперішньому, і стратегічні, які стосуються процесів поповнення, створення економічного потенціалу та відповідають вимогам безпеки системи і лежать в основі стратегії підприємства. Така сукупність стратегічних рішень у розрізі характеру реагування на зміни факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємства дістала назву «стратегія економічної безпеки», яка складається з двох основних елементів – групи стратегій підтримки економічної безпеки (стратегії усунення існуючих загроз, запобігання можливим загрозам, компенсації збитку) та групи стратегій відновлення економічної безпеки (стратегії збільшення прибутків, зниження витрат, продажу активів, комплексна стратегія відновлення).

До основних функціональних цілей економічної безпеки підприємства відносять:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності підприємства;
- забезпечення технологічної незалежності, досягнення високої конкурентоспроможності суб'єкта господарювання;
- досягнення ефективності менеджменту, оптимальної організаційної структури управління підприємством;
- мінімізація руйнівної дії результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища;
- якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства;
- забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці, досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів і відділів організації;
- ефективна організація безпеки персоналу підприємства, його капіталу та

майна, а також комерційних інтересів.

Оскільки економічна безпека підприємства має прямий причинно-наслідковий зв'язок із системою та результатами стратегічного планування розвитку, найважливішим етапом її забезпечення є прогнозування факторів впливу та показників економічної безпеки. Розробка стратегічного плану повинна проводитися з урахуванням цілей виробництва, засобів і можливостей їхнього досягнення, конкурентного середовища, умов господарювання.

Стратегічний план економічної безпеки повинен включати:

- характеристику зовнішніх і внутрішніх загроз економічної безпеки підприємства;
- визначення та моніторинг факторів, що зміцнюють або руйнують стійкість соціально-економічного та фінансового станів на коротко- й середньострокову перспективу. Одна з цілей моніторингу економічної безпеки підприємства – це діагностика його стану на основі системи показників, що враховують специфічні галузеві особливості, найбільш характерні для даного підприємства, які мають для нього важливе стратегічне значення;
- визначення критеріїв і показників, що характеризують інтереси підприємства та відповідають вимогам його економічної безпеки. Система критеріїв і показників фактичного стану складається підприємствами самостійно, з урахуванням конкретних умов роботи;
- розробку економічної політики, що включає механізми обліку факторів, що впливають на стан економічної безпеки;
- напрямки діяльності підприємства по реалізації стратегії [6].

Загальна схема організації економічної безпеки включає такі дії, які проводяться послідовно або одночасно:

1. формування необхідних корпоративних ресурсів (капітал, персонал, прав, інформація, технологія);
2. загальностратегічне прогнозування та планування економічної безпеки за функціональними ознаками;
3. стратегічне планування фінансово-господарської діяльності підприємства;
4. тактичне планування економічної безпеки за функціональними складовими: фінансовою (досягнення максимально ефективного

